

C/2023/249

26.10.2023

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wspieranie potencjału i synergii inicjatyw UE w ramach Zielonego Ładu na rzecz regionów i miast

(C/2023/249)

Sprawozdawca: Andries GRYFFROY (BE/EA), poseł do Parlamentu Flandrii

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Z zadowoleniem przyjmuje możliwości, jakie stwarza szereg inicjatyw UE dla miast i regionów w zakresie przyspieszenia transformacji ekologicznej i ułatwienia wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu na szczeblu lokalnym i regionalnym, co przyczynia się do likwidowania przepaści między „Brukselą” a społecznościami lokalnymi. Celem niniejszej opinii jest przedstawienie zaleceń mających zwiększyć wpływ tych inicjatyw w terenie.
2. Przygląda się bardzo poważnej sytuacji na świecie w momencie, gdy niestabilne otoczenie geopolityczne zagraża potrzebie znalezienia rozwiązań potrójnego kryzysu na naszej planecie ⁽¹⁾, a paliwa kopalne wykorzystuje się jako broń, co sprawia, że europejskie społeczeństwa i gospodarki są podatne na wahania cen energii. Rozwiązania mogą urzeczywistnić się jedynie, gdy będziemy polegać na naszych miastach i regionach.
3. Zaznacza, że droga do neutralności klimatycznej wymaga głębokiej transformacji regionów i miast oraz całej gospodarki europejskiej. W tym kontekście przypomina o pracach prowadzonych pod politycznym przywództwem grupy roboczej KR-u „Zielony Ład w terenie”.
4. Odnotowuje obecnie coraz większe poczucie ogólnego zmęczenia wśród władz lokalnych i regionalnych w odniesieniu do nowych zobowiązań i inicjatyw, mimo że potrzeba przyspieszenia transformacji energetycznej i klimatycznej jest pilniejsza niż kiedykolwiek wcześniej.
5. W związku z tym zachęca do ogólnego przesunięcia uwagi od debat UE na temat celów politycznych Zielonego Ładu i procesów planowania w kierunku realizacji projektów i poszukiwania pragmatycznych rozwiązań w terenie, włączając w to niwelowanie barier napotykanych przez władze lokalne i regionalne, takich jak np. ograniczone zasoby kadrowe i finansowe.
6. Uważa, że w wynikach Konferencji w sprawie przyszłości Europy wyraźnie priorytetowo potraktowano transformację ekologiczną oraz potrzebę uznania roli władz lokalnych i regionalnych przy jednoczesnym zaangażowaniu obywateli w ten proces. Skupienie się na przejrzystej, otwartej sprawozdawczości na temat osiągnięć i ich skutków umożliwi stworzenie ściślejszego związku między celami a wysiłkami obywateli oraz lokalnych i regionalnych zainteresowanych stron. Należy promować prawdziwie wielopoziomowe sprawowanie rządów i aktywną pomocniczość, począwszy od kształtowania polityki, a skończywszy na jej realizacji. W związku z tym konieczne jest, aby zasięgano opinii władz lokalnych i regionalnych. Jednocześnie wszystkie wnioski ustawodawcze muszą uwzględniać niezbędny wpływ terytorialny.
7. Zwraca uwagę na wyzwania strukturalne stojące przed wyspami i regionami najbardziej oddalonymi ze względu na ich podatność na zmianę klimatu i klęski żywiołowe.
8. Proponuje, by inicjatywy takie jak Pakt na rzecz Klimatu oferowały obywatelom, zwłaszcza młodym ludziom, możliwości opracowywania lokalnych i regionalnych projektów i rozwijania „zielonych” umiejętności. W tym celu zachęca Komisję Europejską do budowania synergii z programami Erasmus+, Europejskim Korpusem Solidarności i Europejskim Funduszem Społecznym oraz do przedstawienia propozycji związanych z Europejskim Rokiem Umiejętności 2023. W tym kontekście władze lokalne i regionalne mają zasadnicze znaczenie dla prowadzenia konkretnych rozmów na temat zapotrzebowania na umiejętności i określenia luk kompetencyjnych i brakujących narzędzi z myślą o opracowaniu odpowiednich programów i powiązanych rozwiązań.

⁽¹⁾ What is the Triple Planetary Crisis? (UNFCCC).

Zwiększenie wpływu inicjatyw UE z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych wdrażających Zielony Ład

9. Uznaje za przydatną różnorodność wielu inicjatyw związanych z Zielonym Ładem, które koncentrują się na konkretnych, a jednocześnie wzajemnie powiązanych kwestiach. Podkreśla jednak, że mnożenie się inicjatyw i konkurencja między nimi niekoniecznie przekłada się na zwiększenie ich wymiernego wpływu, ponieważ może ograniczyć ich inkluzywny charakter oraz utrudnić dostęp dużej grupie władz lokalnych i regionalnych, poza nielicznymi samorządami, które już dysponują większymi środkami i zdolnościami.

10. Proponuje w związku z tym kompleksową ocenę i przegląd inicjatyw i umów dotyczących ich realizacji, aby lepiej zrozumieć, czy udałoby się osiągnąć większy wpływ przy podobnym budżecie, z jednej strony poprzez promowanie większej synergii, łączenie wysiłków i zapobieganie nakładaniu się działań, a z drugiej – zgodnie z elastycznym podejściem bardziej ukierunkowanym na użytkownika i potrzeby, ograniczającym obowiązkowe wymogi sprawozdawczości do niewielkiej liczby niezbędnych wskaźników i uwzględniającym różne potrzeby i uwarunkowania władz lokalnych i regionalnych oraz kontekst krajowy.

11. Uznaje potencjał transformacyjny, jaki Porozumienie Burmistrzów ma dla lokalnej polityki klimatycznej i energetycznej dzięki zachęcaniu tysięcy miast, miasteczek i wsi reprezentujących ponad 60 % ludności UE do podejmowania ambitnych działań.

12. Wzywa, aby pozytywny wpływ i efekt mnożnikowy w zakresie innowacji, jaki posiadają misje UE, został uznany za przykład dla zintegrowanych inicjatyw przekrojowych w oparciu o zasadę wielopoziomowego sprawowania rządów. Apeluje także o zapewnienie wsparcia finansowego wybranej liczbie miast i regionów o dużym potencjale eksperymentalnym w zakresie tworzenia prototypów, aby korzystnie wpływały na upowszechnianie praktyk i innowacji w innych miastach.

13. Wzywa ponadto do stworzenia specjalnych środowisk edukacyjnych opartych na modelu społeczności URBACT w celu wspierania powielania rozwiązań w jak największej liczbie miast i regionów. Zwiększyłyby to wpływ dzięki wykorzystaniu istniejących zasobów finansowych i zasobów UE w zakresie zdolności poprzez przeprojektowanie warunków wzajemnego wzmocnienia budowania zdolności oraz pomocy finansowej.

14. Podkreśla, że uwolnienie się od schematów i przyjęcie systemowego podejścia do rozwoju polityki musi mieć początek na poziomie UE. Zarządzanie misjami UE stanowi istotny krok naprzód w tym kontekście i przyszła Komisja również musi je skutecznie wspierać. W związku z tym wzywa do lepszego dostosowania celów i zakresu inicjatyw UE do celów Zielonego Ładu oraz do powiązania ich z ramami celów zrównoważonego rozwoju.

15. Jest zdania, że w ramach wdrażania Zielonego Ładu należy zwrócić szczególną uwagę na wpływ społeczny i gospodarczy zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju. Wzywa Komisję do dalszego wspierania Europejskiego Centrum Doradztwa ds. Ubóstwa Energetycznego (EPAH), do rozpowszechniania dobrych przykładów działań oraz do przyjęcia wytycznych w sprawie wdrażania Społecznego Funduszu Klimatycznego na szczeblu lokalnym i regionalnym.

16. Podkreśla, że istnieje potrzeba rozwijania długoterminowych i strukturalnych synergii, w tym pionowej integracji inicjatyw z krajowymi i regionalnymi ramami wsparcia dla władz lokalnych.

17. Zwraca uwagę, że aby zwiększyć oddziaływanie, integracja ta musi opierać się na trzech aspektach:

- i. Wielopoziomowa integracja finansowa: dostosowanie instrumentów finansowania, w tym funduszy polityki spójności, do inicjatyw wspierających i współfinansowanych przez rządy krajowe lub regionalne. Władze lokalne i regionalne mogą zmaksymalizować wpływ inicjatyw UE, skutecznie wykorzystując finansowanie i zasoby dostępne na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym oraz badając innowacyjne mechanizmy finansowania, takie jak partnerstwa publiczno-prywatne i finansowanie społecznościowe, aby jeszcze bardziej zwiększyć wpływ inicjatyw Zielonego Ładu.
- ii. Integracja operacyjna: horyzontalne łączenie wysiłków inicjatyw wspierających.
- iii. Usługi wspierające ukierunkowane na potrzeby i integracja wielopoziomowego sprawowania rządów: uwzględnienie lokalnych wysiłków w ramach krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu wspieranych przez strukturalny dialog polityczny.

18. Wzywa współprawodawców do zainicjowania nowego rozdziału UE dotyczącego polityki lokalnej i regionalnej na rzecz Zielonego Ładu w oparciu o doświadczenia zdobyte w związku z inicjatywą Komitetu „Zielony Ład w terenie” oraz włączenie narracji i zasad tej inicjatywy do wszystkich głównych unijnych programów finansowania i programów wsparcia. W ramach tego rozdziału władze lokalne i regionalne mogą wywierać większy wpływ dzięki współpracy i tworzeniu sieci kontaktów z innymi podobnymi organami w swoim regionie, w całym kraju i na szczeblu europejskim poprzez wymianę najlepszych praktyk i wiedzy fachowej oraz wykorzystanie zasobów w celu zwiększenia wpływu inicjatyw UE. Budowanie partnerstw z innymi zainteresowanymi stronami, takimi jak organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa i instytucje akademickie, może również zwiększyć wpływ inicjatyw Zielonego Ładu. Komitet jest gotów zapewnić wszelkie niezbędne wsparcie na etapie projektowania tego rozdziału oraz przejąć wiodącą rolę w mobilizowaniu i angażowaniu władz lokalnych i regionalnych w procesie wdrażania.

19. Wzywa do przyjęcia podejścia oddolnego i ukierunkowanego na konkretny obszar, opartego na elastycznych ramach dostosowanych do lokalnych potrzeb, umożliwiającego stosowanie zasad nowego europejskiego Bauhausu na szczeblu lokalnym. Jest to okazja do promowania interakcji między obszarami miejskimi i wiejskimi, uwzględnienia szczególnych wyzwań regionów peryferyjnych i najbardziej oddalonych, regionów górskich oraz wysp, a także wspierania współpracy transgranicznej.

20. Podkreśla znaczenie monitorowania wyników w sposób zintegrowany i inteligentny. Poczyniono znaczne postępy odnośnie do celów w zakresie monitorowania pod względem ekwiwalentów CO₂, ale konieczne jest położenie większego nacisku na inteligentne monitorowanie, aby śledzić postępy w innych obszarach, takich jak różnorodność biologiczna, gospodarka wodna czy gospodarka o obiegu zamkniętym. Te systemy monitorowania powinny być w pełni dostosowane do wymogów krajowych i nie powinny tworzyć dodatkowych obciążeń dla władz lokalnych i regionalnych.

21. Ponownie podkreśla, że miasta i regiony muszą opracować swoje plany transformacji w ramach Zielonego Ładu w ścisłej współpracy z obywatelami, zainteresowanymi stronami i przedsiębiorstwami oraz wyznaczyć jasne i konkretne cele. Wzywa więc Komisję Europejską do dalszego wzmacniania systemów wsparcia w tej dziedzinie takich jak Europejski Pakt na rzecz Klimatu oraz do zadbania o to, by cele zaproponowane w jej inicjatywach były łatwe do przekazania społeczeństwu, tak jak w przypadku flamandzkiego lokalnego paktu na rzecz klimatu⁽²⁾ i Paktu na rzecz Klimatu 2.0 w Luksemburgu.

Nowy rozdział poświęcony europejskim inicjatywom wspierającym jako podstawa ram wielopoziomowego sprawowania rządów

22. Zachęca Komisję Europejską do zwiększenia skali Porozumienia Burmistrzów poprzez wykorzystanie silniejszych synergii z innymi inicjatywami, a także promowanie nowych ram wielopoziomowego sprawowania rządów. To rozszerzone Porozumienie Burmistrzów mogłoby stać się inicjatywą parasolową, zainspirowaną i opartą na inicjatywie „Zielony Ład w terenie” zarządzanej przez Komitet. Komitet jest gotów wspierać ten proces i zapewnić mu fundament polityczny.

23. Sugeruje, że nowe Porozumienie Burmistrzów mogłoby dodatkowo przewidzieć modułowy system oparty na jednym politycznym zobowiązaniu do realizacji Zielonego Ładu realizowanym poprzez oparte na podstawach naukowych plany działania dostosowane do lokalnych realiów, tym samym dając władzom lokalnym i regionalnym swobodę elastycznego wyboru obszarów tematycznych (łagodzenie, przystosowanie, ubóstwo energetyczne, zrównoważona mobilność, jakość powietrza, gospodarka wodna, różnorodność biologiczna itp.), na których władze lokalne i regionalne pragną skupić się wyjściowo zależnie od potrzeb, z myślą o stopniowym włączaniu innych tematów. Taki system zapewniłby z jednej strony dobrze wyposażone władze lokalne i regionalne, które od samego początku mogłyby zajmować się wszystkimi obszarami w sposób systemowy, na przykład zgodnie z podejściem przyjętym w ramach „misji na rzecz neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast”. Z drugiej strony pozwoliłoby to na bardziej integracyjne podejście i zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych, które borykają się z bardziej strukturalnymi barierami.

24. Wzywa Komisję Europejską do dokonania przeglądu inicjatyw w ramach Zielonego Ładu w celu maksymalizacji synergii między nimi i uwzględnienia poziomu zobowiązań (np. na podstawie Porozumienia w sprawie zielonego miasta i inicjatywy na rzecz miast i regionów o obiegu zamkniętym) w szerszym kontekście bez utraty aspektu konkretnych realizacji.

25. Podkreśla, że apel o deklaracje polityczne musi być lepiej powiązany z mechanizmami wdrażania oraz finansowaniem bezpośrednim, aby zapewnić dalsze działania po przyjęciu zobowiązania politycznego. W związku z tym przypomina o potrzebie tworzenia systematycznych powiązań między opracowywaniem planów Porozumienia Burmistrzów w zakresie zrównoważonej energii i klimatu oraz ich przyszłego rozwijania a dostępem do obiektów oferujących sektorową pomoc techniczną i finansową, jak ma to miejsce w przypadku Centrum Doradztwa ds. Ubóstwa Energetycznego i europejskiego instrumentu na rzecz miast.

⁽²⁾ Nawiązanie do flamandzkiego lokalnego paktu na rzecz energii i klimatu jako regionalnego przykładu działania, w ramach którego 294 organy władz lokalnych rozwinęły współpracę w ramach Porozumienia Burmistrzów. Dodatkowo pakt przekłada cel w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych na liczbę zbiorowych renowacji na 1 000 gospodarstw domowych, partycypacyjne projekty dotyczące energii ze źródeł odnawialnych na 500 mieszkańców, wspólne pojazdy elektryczne na 500 mieszkańców, dodatkowy metr pasa rowerowego na każdego mieszkańca oraz (pół)publiczny punkt ładowania na 100 mieszkańców. Wyzwanie związane z przystosowaniem się do zmiany klimatu przekłada się na jedno dodatkowe drzewo na każdego mieszkańca, żywopłot o szerokości 0,5 m lub zieloną fasadę na mieszkańca, 1 m³ infiltracji wód opadowych na mieszkańca i 1 m² usuniętej powierzchni twardej na mieszkańca. Zapobieganie ubóstwu energetycznemu przekłada się na koncentrację zbiorowych renowacji w najbardziej zróżnicowanych społecznie dzielnicach oraz na zwiększenie dzielenia się energią z gospodarstwami domowymi, które nie mogą inwestować w panele słoneczne (ze względu na finanse, wynajem lub niewystarczającą powierzchnię dachu). Rząd flamandzki zapewnia sprzyjające ramy poprzez wsparcie finansowe, usprawnione monitorowanie, narzędzie renowacji dzielnic, dialog polityczny na rzecz ulepszeń legislacyjnych oraz pomoc techniczną na rzecz budowania lokalnych zdolności społeczności energetycznych.

26. Sugeruje, że rządy regionalne/krajowe oraz agencje energetyczne mogłyby pomóc ukierunkować inicjatywy wspierające UE w zakresie pomocy technicznej i budowania zdolności na małe gminy oraz obszary wiejskie i oddalone, a także na regiony wyspiarskie, wzmacniając tym samym integracyjny charakter tych inicjatyw, w tym w ramach polityki spójności. Zwraca się do Komisji Europejskiej o wspieranie struktur w państwach członkowskich, tak aby mogły rozwijać własne zdolności w zakresie doradztwa dla małych miast i wsi, np. dzięki wzmocnieniu roli koordynatorów Porozumienia, jak również dokapitalizowaniu i zwiększeniu skali sieci ManagEnergy.

27. Odnotowuje szczególny charakter każdego regionu i miasta i sugeruje, by nie stosować na siłę uniwersalnego podejścia. Specjalną uwagę należy poświęcić regionom o szczególnych uwarunkowaniach terytorialnych i demograficznych. Sieci i inicjatywy wspierające finansowane przez UE powinny zapewniać wystarczającą elastyczność, aby umożliwić dostosowanie się do pewnych cech i ukierunkowanie wsparcia na lokalne i regionalne potrzeby, koncentrując się na tworzeniu ram sprzyjających szybszemu wdrażaniu.

28. Podkreśla, że inicjatywy UE powinny zwiększać synergię z krajowymi i regionalnymi inicjatywami realizowanymi w wielu państwach członkowskich oraz je wykorzystywać. Te inicjatywy często umożliwiają ścisłą praktyczną współpracę między lokalnymi, regionalnymi i krajowymi organami we wspólnych ramach. Poprzez inicjatywy UE trzeba umożliwiać i promować zróżnicowany rozwój oddolny, zamiast próbować odgórnie narzucać zmiany.

29. Wzywa Komisję Europejską do działania na rzecz nowej wspólnej identyfikacji wizualnej Porozumienia Burmistrzów w celu jasnego przedstawienia go jako inicjatywy parasolowej/ramowej, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności i zharmonizowanych sformułowań ze wszystkimi innymi inicjatywami. Ważne jest, aby korzystać z istniejących marek w celu poprawy stabilności działań informacyjnych i komunikacji, a jednocześnie zapewnić, by identyfikacja wizualna UE była silnie odzwierciedlona i łatwo rozpoznawalna w markach inicjatyw.

30. Podkreśla znaczenie metod monitorowania jako sposobu promowania entuzjazmu i zaangażowania na szczeblu lokalnym i regionalnym, a jednocześnie zapobiegania sytuacji, w której stanie się ona obciążeniem administracyjnym o ograniczonej wartości dodanej pod względem komunikacji i wsparcia dla planowania lokalnego i regionalnego. Wzywa, by nowy rozdział ram wsparcia wykorzystał siłę wizualizacji, innowacji cyfrowych i strategii opowiadania historii w celu zwiększenia efektu mobilizacji. Uwidocznienie wspólnych korzyści płynących z transformacji klimatycznej dzięki śledzeniu postępów w zakresie wymiernej poprawy warunków życia Europejczyków zwiększa zaufanie do sposobu wydatkowania pieniędzy podatników oraz stymuluje zaangażowanie wyrażające się zmianą zachowań.

31. Uważa, że metodologia zaproponowana do monitorowania lokalnych i regionalnych celów powinna mieć solidne podstawy naukowe i opierać się na konkretnym wkładzie w Europejski Zielony Ład w taki sam sposób, w jaki wkłady ustalone na poziomie krajowym przyczyniają się do porozumienia paryskiego. Ta metodologia powinna być zgodna z tą stosowaną na szczeblu krajowym w ramach krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu. Udostępnienie jej za pośrednictwem intuicyjnej platformy wizualnej powinno zwiększyć poczucie odpowiedzialności wszystkich samorządów lokalnych i wnieść wkład w krajowe ramy sprawozdawczości, umożliwiając jednocześnie monitorowanie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej na poziomie regionalnym lub krajowym zgodnie z podziałem kompetencji w państwach członkowskich.

32. Rozumie, że nie ma idealnego rozwiązania w zakresie monitorowania w całej Europie. Proponuje wprowadzenie mechanizmu walidacji, weryfikacji lub wsparcia w celu naukowego uzgodnienia wkładów z myślą o stymulowaniu lokalnej i regionalnej odpowiedzialności i rozliczalności. Z politycznego punktu widzenia postępy w realizacji tego wkładu powinny być omawiane na forum każdej rady lokalnej i regionalnej, co zwiększy demokratyczną bazę wsparcia, przejrzystość i akceptację społeczną, w tym udział lokalnych przedsiębiorstw.

33. Zwraca uwagę na niewykorzystany potencjał dalszych innowacji w zakresie automatyzacji procesu monitorowania za pomocą danych satelitarnych, sztucznej inteligencji, partnerstw cyfrowych itp., dzięki czemu można by uniknąć metod, które powodują nadmierne obciążenia administracyjne na szczeblu lokalnym i regionalnym. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do dalszej analizy otwartych, interoperacyjnych cyfrowych platform danych, które mogą mieć istotny wpływ na inicjowanie dalszych innowacji, w tym oprogramowania, co ma kluczowe znaczenie dla rozwoju lokalnych i regionalnych projektów w dziedzinie klimatu i energii. Ponadto może to zachęcić obywateli do udziału, a wszystkie rodzaje przedsiębiorstw, w tym MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up – do rozwoju.

34. Apeluje do Komisji Europejskiej o wspieranie dogłębnej integracji wysiłków i wkładów władz lokalnych i regionalnych. System sprawozdawczości i monitorowania musi być zgodny z krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu oraz zawierać jasne wskaźniki dla władz lokalnych i regionalnych bez zwiększania obciążeń sprawozdawczych. Wspólne Centrum Badawcze mogłoby odegrać kluczową rolę w powiązaniu metodyki Porozumienia z metodyką krajową i zapewnić zgodność planów działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu z odpowiednimi ramami krajowymi. Koordynatorzy Porozumienia i agencje energetyczne mogą odegrać kluczową rolę we wspieraniu władz lokalnych we wdrażaniu tych programów i uzyskiwaniu dostępu do danych. W duchu spójności polityki należy podjąć dalsze wysiłki na rzecz lepszego wspierania władz lokalnych i regionalnych w monitorowaniu postępów w realizacji całego Zielonego Ładu i sprawozdawczości w tym zakresie. Pierwszym krokiem mogłaby być harmonizacja Porozumienia Burmistrzów i ram porozumienia w sprawie zielonego miasta.

35. Wzywa Komisję Europejską do przeanalizowania zrównoważonego kierowania wsparcia finansowego (dotacji) w drodze zaproszeń do składania wniosków, aby uniknąć sytuacji, w której tylko stosunkowo niewielka grupa miast dysponująca wystarczającymi zasobami do ubiegania się o dotacje otrzymuje wsparcie. Oprócz tego należy ocenić trwałość projektu po jego zakończeniu oraz to, czy podejmowane wysiłki faktycznie zmniejszają zależność od dotacji.

36. Apeluje, by w kolejnym rozdziale Porozumienia Burmistrzów lepiej powiązać etap planowania (plany działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu, plan zrównoważonej mobilności miejskiej) z fazą wdrażania, zainspirowaną pierwszymi przykładami umów (inwestycyjnych) w sprawie miasta neutralnego dla klimatu w ramach misji dotyczącej neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast, koncentrując się na zdolności do pozyskania finansowania dla portali projektów inwestycyjnych. Proponuje wyciągnięcie wstępnych wniosków z umów w sprawie miasta neutralnego dla klimatu, m.in. w celu powiązania planów inwestycyjnych z inwestycjami prywatnymi i ze strumieniami finansowania oraz oceny możliwości stworzenia szybkiej ścieżki dla wniosków o finansowanie dla miast i regionów w ramach tych inicjatyw. W tym celu źródłem inspiracji mógłby być model sztandarowych projektów inteligentnych miast i społeczności oraz przykładowe projekty miast i regionów o obiegu zamkniętym finansowane w ramach programu „Horyzont”.

37. Zachęca Komisję Europejską do zastanowienia się nad możliwościami lepszego zintegrowania potrzeb w zakresie wsparcia finansowego w odniesieniu do tych elementów planów, dla których nie jest możliwe uzyskanie finansowania, np. poprzez ograniczenie ryzyka inwestycji (gwarancje z tytułu pierwszej straty, pożyczki typu mezzanine itp.) we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, a także poprzez udzielanie dotacji na najpilniejsze potrzeby nierentownych części planu.

38. Wzywa Komisję Europejską do lepszego powiązania wyżej wymienionych potrzeb finansowych z funduszami polityki spójności. Nadchodząca śródkresowa ocena WRF jest ku temu odpowiednią okazją. Wzywa do rozważenia innych instrumentów finansowych, aby pozyskać kapitał prywatny i publiczny dla władz lokalnych i regionalnych, a w szczególności powiązać wsparcie finansowe z konkretnymi celami i wynikami, a nie z wynikiem czasochłonnych procedur zaproszeń do składania wniosków. EUWT, jako organy wdrażające współfinansowane projekty, mogą zapewnić wielostronną i stabilną strukturę roboczą, zagwarantować ciągłość działań i poprawić skuteczność korzystania ze środków publicznych.

39. Wzywa Komisję Europejską do zaproponowania miastom bezpośrednich funduszy za pośrednictwem misji UE na rzecz 100 neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast do 2030 r. w celu wdrożenia projektów Zielonego Ładu w terenie. Miasta wytwarzają 75 % emisji gazów cieplarnianych w Europie, ale są również ośrodkami innowacji i współpracy społeczeństwa, dlatego kluczowe znaczenie mają dostosowane do potrzeb i bezpośrednio dostępne fundusze, tworzone w synergii z już istniejącymi funduszami.

W kierunku nowego zarządzania inicjatywami UE w ramach Zielonego Ładu

40. Wzywa do ustanowienia pojedynczej platformy obsługiwanej przez dobrze wyposażone zaplecze administracyjne w formie punktu kontaktowego dla władz lokalnych i regionalnych, które chcą być liderami we wdrażaniu Zielonego Ładu. Różne inicjatywy powinny być ze sobą powiązane, a władzom samorządowym należy pomóc przy wyborze działań priorytetowych i przechodzeniu następnie do różnych inicjatyw uzupełniających. Przy wsparciu Komisji Europejskiej inicjatywa KR-u „Zielony Ład w terenie” mogłaby wnieść tu swój wkład we wdrażanie.

41. Proponuje utworzenie jednej politycznej grupy sterującej w celu zapewnienia długoterminowej trwałości wielopoziomowej integracji wertykalnej (poziom unijny, krajowy, regionalny i lokalny) i horyzontalnej na szczeblu UE.

42. Podkreśla, że KR, jako organ instytucjonalny reprezentujący władze lokalne i regionalne w UE, jest gotów wzmocnić swoją grupę roboczą „Zielony Ład w terenie” i Izbę Krajowych Ambasadorów Porozumienia Burmistrzów oraz prowadzić regularną wymianę poglądów z komisarzami, prezydencjami Rady i Parlamentem Europejskim w sprawie realizacji Zielonego Ładu w terenie i jego przyszłego rozwoju. Grupa sterująca powinna rozpocząć działalność przed końcem 2024 r.

43. Podkreśla, że inicjatywy te przyczyniają się znacznie do wzmocnienia międzynarodowej współpracy lokalnej i regionalnej, o czym świadczy Światowe Porozumienie Burmistrzów oraz program międzynarodowej współpracy miejskiej i regionalnej. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do dalszego wspierania większego uznania roli władz szczebla niższego niż krajowy na szczeblu ONZ poprzez wykorzystanie tej współpracy, zwłaszcza w procesach globalnych, takich jak UNFCCC i CBD COP.

Bruksela, dnia 6 lipca 2023 r.

Vasco ALVES CORDEIRO
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
